

**Statistikdokumentation for
Forbrugsundersøgelsen 2021**

1 Indledning

Formålet med Forbrugsundersøgelsen er at belyse de private husstandes detaljerede privatforbrug samt de samlede økonomiske forhold. Statistikken anvendes blandt andet som vægtgrundlag til Forbrugerprisindekset og til beregning af det private forbrug i Nationalregnskabet. Statistikken blev første gang udarbejdet i 1897 og årligt siden 1994.

2 Indhold

Forbrugsundersøgelsen er en årlig opgørelse af det detaljerede privatforbrug på husstandsniveau. Undersøgelsen dækker private husstande i Danmark. Forbrugsundersøgelsen giver en detaljeret opdeling af forbruget. I den mest detaljerede opdeling er forbruget fordelt på ca. 1.300 forskellige forbrugstyper.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Forbrugsundersøgelsen er en årlig opgørelse af forbruget i private husstande. En privat husstand udgøres af en gruppe personer, der bor sammen og har en høj grad af fællesøkonomi, det vil sige de deler indtægter og udgifter. Personer i forskellige former for fælleshusholdninger (fængsler, langtidsindlagte på hospitaler, visse institutioner mv.) er ikke omfattet, idet det ofte vil være umuligt at adskille den private økonomi fra institutionens økonomi. For visse af undersøgelsens oplysninger er det nødvendigt at være opmærksom på denne udeladelse, fx ved analyser af hospitalsbenyttelsen (idet mere permanent hospitalsindlagte ikke er dækket). Det er alene privatøkonomien, der belyses. Det vil sige, at varer forbrugt i produktionen (driftsmidler mv.) og andre erhvervsmæssige udgifter er ikke medtaget.

Forbrug dækker udgifter til varer og tjenester, der anvendes til direkte dækning af individuelle behov.

Undersøgelsens resultater publiceres i ni årlige tabeller, der beskriver forbruget pr. husstand for et givet år og baggrundsoplysninger om husstandene som fx indkomstniveauer, boligforhold, geografi, husstandstype mm. Gennemsnitsforbruget for alle danske husstande under ét (ikke fordelt på type) er fordelt på et detaljeret vareniveau (ECOICOP på 5-ciffer-niveau), som omfatter knap 300 varer og vist i både løbende og faste priser. I seks tabeller er forbruget opgjort på knap så detaljeret niveau, nemlig på knap 50 varer (opgjort på 3 ciffer niveau i ECOCIOCP). Til gengæld er forbruget fordelt efter husstandstype, socioøkonomisk status, samlet indkomst, boligform, region eller alder. Den sidste tabel viser indkomst og forbrug efter indkomsttype. Forbruget er her ikke fordelt på varegrupper.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

Forbruget er grupperet efter formål i den internationale standard European Classification Of Individual Consumption by Purpose, også kendt som ECOICOP.

De internationale anbefalinger giver kun anvisninger på opdelingen af forbruget på et overordnet niveau. Danmarks Statistik foretager en yderligere opdeling for at kunne dække særlige behov. Det betyder at det samlede danske forbrug opgøres mere detaljeret. Det samlede forbrug fordeles i forbrugsgrupper på i alt otte niveauer. Det øverste niveau består af følgende 12 grupper:

- Fødevarer og ikke alkoholiske drikkevarer
- Alkoholiske drikkevarer og tobak
- Beklædning og fodtøj

- Boligbenyttelse, elektricitet og opvarmning
- Møbler, husholdningsudstyr og husholdningstjenester
- Sundhed
- Transport
- Kommunikation
- Fritid og kultur
- Uddannelse
- Restauranter og hoteller
- Andre varer og tjenester

Derudover fordeles forbruget geografisk efter regioner, samt i følgende grupper:

Husstandstype

- Enlige under 60 år uden børn.
- Enlige 60 år og over uden børn
- Enlige med børn
- 2 voksne, hovedperson under 60 år uden børn
- 2 voksne, hovedperson 60 år og over uden børn
- 2 voksne med børn
- Husstande med mindst 3 voksne.

Socioøkonomisk status

- Selvstændig
- Lønmodtagere på højeste niveau
- Lønmodtagere på mellemniveau
- Lønmodtagere på grundniveau
- Arbejdsløs
- Uddannelsessøgende
- Pensionist, efterlønsmodtager
- Ude af erhverv i øvrigt

Samlet indkomst

- Under 250.000 kr.
- 250.000 - 499.999 kr.
- 500.000 - 699.999 kr.
- 700.000 - 999.999 kr.
- 1.000.000 kr. og derover

Alder efter hovedpersonen

- Under 30 år
- 30-44 år
- 45-49 år
- 60-74 år 75 år og derover

Boligform

- Eget hus
- Egen ejerlejlighed
- Lejet hus

- Lejet lejlighed
- Andelsbolig
- Lejet værelse

Baggrundoplysninger

- Husstande i undersøgelsen (antal)
- Husstande i Danmark (1.000)
- Personer i Danmark (1.000)
- Personer i husstanden (antal)
- Voksne i husstanden (antal)
- Børn i husstanden (antal)
- Andel af boligejere i husstanden (procent)
- Andel med kvindelig hovedperson (procent)
- Alder på hovedpersonen i husstanden
- Forbrugsenheder (antal)
- Areal til beboelse (m²)
- Opførelsesår

2.3 Sektordækning

Ikke relevant for denne statistik.

2.4 Begreber og definitioner

Husstand i forbrugsundersøgelsen: En eller flere personer, der bor på samme adresse, deler måltider og har fælles indtægter og udgifter. I forbrugsundersøgelsen er denne afgrænsning foretaget af de deltagende husstande i samarbejde med interviewereren.

2.5 Enheder

Husstande.

2.6 Population

Alle private husstande i Danmark.

2.7 Geografisk dækning

Danmark.

2.8 Tidsperiode

1994-2021

2.9 Basisperiode

Basisperioden for fastprisberegningerne er 2015.

2.10 Måleenhed

Forbruget måles i kr. pr. husstand pr. år. Alle beløb er inkl. moms.

Derudover opgøres en række karakteristika i gennemsnit for personerne i husstandene, herunder; antal personer, hovedpersonens alder, andelen der er boligejere samt andel husstande med en kvindelig hovedperson.

Desuden opgøres karakteristika i gennemsnit på selve boligen, i form af m² areal til beboelse og boligens opførelses år.

2.11 Referencetid

Forbruget beregnes som et gennemsnit for året.

2.12 Hyppighed

Tallene offentliggøres årligt.

2.13 Indsamlingshjælp og EU regulering

Til og med 2024 hviler Forbrugsundersøgelsen på en "Gentlemen's Agreement", hvilket betyder at det er frivilligt for de enkelte medlemslande at levere Forbrugsundersøgelses data til EU. I 2019 besluttede man at Forbrugsundersøgelsen med virkning fra 2024 skal være baseret på IESS forordningen, se Europaparlamentets og rådets forordning (EU) 2019/1700 af 10. oktober 2019.

2.14 Indberetningsbyrde

Der er ikke beregnet en indberetningsbyrde, da deltagelse i undersøgelsen er frivillig.

2.15 Øvrige oplysninger

Øvrige oplysninger kan fås ved henvendelse til Danmarks Statistik.

3 Statistisk behandling

Forbrugsundersøgelsen er en stikprøveundersøgelse, hvor antallet af husstande udgør 2.200 ud af Danmarks i alt ca. 2,8 millioner private husstande.

I undersøgelsen indgår oplysninger fra tre datakilder: Regnskab, CAPI-interviews og registre.

Der indsamles årligt data fra omkring 1.100 husstande og stikprøven til et års forbrugsundersøgelse baseres på data indsamlet over to år. Alle forbrugsudgifter, indkomster osv. omregnes til bedst muligt at svare til pris- og mængdeniveauet i slutåret.

3.1 Kilder

Forbrugsundersøgelsen er baseret på data indsamlet via en stikprøveundersøgelse, som er opdelt i en interviewdel og en regnskabsdel, kombineret med data fra administrative registre.

Stikprøven udtrækkes simpelt tilfældigt fra ca. 2.000 adresser hvert kvartal, der tilsammen udgør ca. 82.000 årligt. Adresserne fordeles ligeligt på uger. I interviewdelen indhentes oplysninger om husstanden 12 måneder tilbage i tid. Det er primært oplysninger om større faste udgifter fx husleje, forsikringer, hårde hvidevarer, tjenesteydelser samt sundhedsbesøg mv., som indhentes i interviewdelen.

I regnskabsdelen indhentes oplysninger om husstandens daglige indkøb igennem 14 dage. De daglige indkøb omfatter fx dagligvarer, benzin, tøj samt restaurantbesøg mv.

Data fra administrative registre omfatter oplysninger om indkomst, boligforhold, husstandens sammensætning, uddannelse og sygehusbenyttelse. I Forbrugsundersøgelsen for 2021 kommer oplysningerne fra følgende registre:

- Indkomststatistikregistret
- Bygnings- og Boligregistret, BBR
- Befolkningsstatistikregistret
- Uddannelses- og arbejdsklassifikationsregistret
- Sygehusbenyttelsesstatistikken

3.2 Indsamlingshyppighed

Forbrugsundersøgelsen gennemføres årligt. Husstande deltager løbende i undersøgelsen hen over året.

3.3 Indsamlingsmetode

En eksternt tjenesteyder varetager dataindsamlingen til Forbrugsundersøgelsen. Husstande som er tilfældig udvalgt, får tilsendt et brev om deltagelse i undersøgelsen via E-boks og kontaktes efterfølgende telefonisk med henblik på at få husstanden til at deltage. Takker husstanden ja til deltagelse, skal husstanden føre et 14 dages regnskab over deres forbrug og efterfølgende få besøg af en interviewer der stiller spørgsmål vedr. husstandens faste udgifter samt større udgiftsposter et år tilbage i tid. 14 dages regnskabet er digitalt kan dog også blive udfyldt på papir. Interviewet foretages i CAPI (et computerbaseret personligt interview) af en interviewer.

Da Danmark lukkede ned i begyndelse af marts 2020, fortsatte man med at indsamle data i Forbrugsundersøgelsen. Under Covid19 nedlukningen, blev besøgsinterviewene erstattet af telefoninterviews (CATI) efterfølgende er enkelte interviews foretaget via telefon

Data fra administrative registre hentes pr. 31. december i referenceåret, eller det nyeste tilgængelige år. Hvis data hentes fra et tidligere år end referenceåret, pris- og mængdeomregnes data til priseniveauet for referenceåret.

3.4 Datavalidering

Interviewdata valideres både under og umiddelbart efter besøgsinterviewet. Valideringen under interviewet består dels af logiske og dels af sandsynlige kontroller, mens valideringen efter interviewet foretages manuelt. En logisk kontrol kan fx være om husstanden har tv, men ikke har rapporteret udgifter til licens eller antenneforening eller, at husstanden har bil, men ikke rapporterer udgifter til vægtafgift, bilforsikring mv. En sandsynlig kontrol kan fx være at meget høje eller lave beløb undersøges direkte i det program, som anvendes til interviewet og at husstanden konfronteres med dette og skal forholde sig til, om det er korrekt.

Når data kommer ind til Danmarks Statistik gennemgår de en validering, som fx går ud på at vurdere husstandens forbrug i forhold til dens størrelse. Hvis der fx kun er én person og et meget højt vandforbrug, eller der fx er to voksne med børn, hvor der ikke er rapporteret, hvor mange måneder der er benyttet til daginstitution og skole vil husstanden blive kontaktet for at afklare rigtigheden af oplysningerne. Nogle rettelser laves uden at kontakte husstanden, hvor beskrivelsen af indkøbet og beløbet virker modstridende. Det kan fx være en liter mælk er registreret med et beløb på 1.000 kr. Dette vil blive rettet til 10,00 kr.

14-dages-regnskaberne valideres løbende, når de kommer ind, og samlet når indsamlingen af regnskaber for et år er afsluttet. I den samlede validering vil der fx tjekkes, om alle indkøb er kodet korrekt ift. klassifikationen, ECOICOP.

3.5 Databehandling

Forbrugsundersøgelsen er baseret på en 2-årig stikprøve, dvs. Forbrugsundersøgelsen for 2021 er sat sammen af stikprøver trukket i 2020 og 2021. Når data for 2020 indgår som en del af Forbrugsundersøgelsen 2021, bliver de justeret for udviklingen i det generelle prisniveau. Til denne justering anvendes den samme justeringsfaktor, som anvendes til at beregne det private forbrug i faste priser i nationalregnskabet.

Når alle regnskaber, interviews og adressekort for et år er indkommet samles alle disse oplysninger for hver enkel husstand. Husstande som ikke har fået indsendt et regnskab, interview eller adressekort, betragtes som ikke gennemført og bliver sorteret fra. For at kunne indhente oplysninger fra registre, skal hver person i husstanden have et CPR-nummer. Mangler CPR-nummeret forsøger man at finde oplysningerne. Hvis de ikke kan findes sorteres husstanden fra.

Husstandssammensætningen skal være identisk i både interview og journal. Er personsammensætningen ikke identisk, rettes oplysningerne i journalen med oplysningerne fra interviewet.

En husstand kan fx være udvalgt som bestående af én mand og er opført som dette i det administrative system. Når interviewer kommer, kan det vise sig, at personen er sammenboende med en og at der er fælles økonomi. I dette tilfælde vil oplysningerne rettes til i journalen og regnskabsdataene vil kobles til den opdaterede husstand. Hvis der har været kodeændringer, vil alle data som anvendes få de opdaterede koder, også selvom data hentes tilbage i tid.

Optræder den samme oplysning om indkøb i både regnskabet og i interviewet, er det som udgangspunkt oplysningerne fra interviewet, som vil blive brugt. Der er dog undtagelser som fx udøvelse af sport, hvor oplysningen kommer fra regnskabet og ikke interviewet. I interviewskemaet er der nogle tekstfelter, som interviewer kan udfylde med beskrivelser af indkøb. Beskrivelserne oversættes til udgiftsposter og indkøbet gives den relevante kode. Et eksempel er fællesudgifter til en ejerlejlighed, som også indeholder renovation. Hvis der i de øvrige oplysninger for husstanden er oplysninger om udgifter til renovation, skal oplysningerne trækkes ud af fællesudgifterne og kodes som udgifter til renovation. Et andet eksempel kan være forbrugskoder der dækker en større varegruppe fx brød, alle slags. Brød skal fordeles ud på om det er rugbrød, franskbrød, boller mv.

Hvis en husstand således har opgivet indkøb af brød, vil det blive fordelt på undergrupperne ved en proportionalfordeling baseret på fordelingen i det foregående år.

I Forbrugsundersøgelsen 2021 indgår registre oplysninger for 2020 og 2021, da det er en toårig stikprøve som anvendes. Registeroplysningerne skal knyttes til de enkelte individer i husstanden. For nogle personer vil der mangle oplysninger i registrene. I tilfælde af manglende oplysninger hentes de fra et tidligere år eller ved imputering.

Opregning I stikprøveundersøgelser vil hver observation repræsentere flere elementer i populationen. Til hver observation beregnes derfor en vægt, der anvendes når der skal beregnes resultater for hele befolkningen (populationen) på baggrund af stikprøveundersøgelsen. Vægtene til Forbrugsundersøgelsen beregnes med en metode, der udnytter oplysninger fra en række registervariable. De umiddelbare udvalgsvægte kalibreres, ved at justere vægtene så de marginale fordelinger for registervariablene genskabes. Informationen fra registervariablene bruges således, i den grad det er muligt, til at rette op i eventuelle skævheder som følger af bortfaldet. Registervariablene som anvendes er korrelerede med forbrug og bortfaldsmønstrene (fordelingen af hvem, der har svaret fra stikprøven og hvem der ikke har svaret). De kalibrerede vægte bruges til at opregne fra de som har svaret i stikprøven (respondenterne) til hele populationen. Dette gøres på adresseniveau. Opregningen i Forbrugsundersøgelsen foregår på adresseniveau. Der tilordnes således en kalibreret vægt til hver adresse, hvor en person har besvaret undersøgelsen for husstanden.

Følgende registre oplysninger medtages i vægtningen af Forbrugsundersøgelsen:

- Alderen på den person på adressen som har højest indkomst (5-års aldersgrupper)
- Kønnen på den person på adressen som har højest indkomst
- Socioøkonomisk gruppe for den person på adressen som har højest indkomst (8 grupper)
- Boligtype på adressen (5 grupper)
- Antal personer på adressen (5 kategorier)
- Regioner - dog udgør København og Frederiksberg to separate regioner
- Familietype på adressen
- Højeste anciennitet på adressen (5 kategorier)
- Samlet adresseindkomst (9 kategorier)
- Antal personer på adressen
- Etnicitet (2 grupper)

Ved opregningen behandles respondenterne fra begge år i den toårige stikprøve under ét. For respondenterne beholdes registre oplysninger for det år interviewet er foregået i. Det er registre oplysninger for hele populationen ved udgangen af 2021, der anvendes til beskrivelse af populationen i den endelige Forbrugsundersøgelse for 2021.

3.6 Korrektion

Der laves ikke korrektioner af data udover, hvad der allerede er beskrevet under Datavalidering og Databehandling.

4 Relevans

Ud over generel offentlig interesse har Forbrugsundersøgelsen bred anvendelse. I Danmarks Statistik anvendes statistikken som input til opgørelse og opstilling af Nationalregnskabet og Forbrugerprisindekset. Derudover anvendes statistikken til forskning, markedsføringsformål og af offentlige myndigheder til planlægning og konsekvensberegninger mv. Internationalt er især Eurostat meget aktiv for at kunne opstille sammenlignelige tal imellem de europæiske lande.

4.1 Brugerbehov

Ud over den generelle offentlige interesse har undersøgelsen en bred anvendelse:

- Internt i Danmarks Statistik ved opstilling af nationalregnskab og forbrugerprisindekset
- Offentlige myndigheders planlægning og konsekvensberegninger mv.
- Forskning inden for en lang række felter
- Markedsføringsformål
- Internationalt, hvor især Eurostat er meget aktiv for at kunne opstille sammenlignelige tal landene imellem.

Statistikken er kendetegnet ved en meget stor detaljeringsgrad og relativ lang produktionstid.

4.2 Brugertilfredshed

Der er ikke foretaget en brugertilfredshedsundersøgelse for denne statistik.

4.3 Fuldstændighed af data

Forbrugsundersøgelsen er indirekte underlagt Rådets forordning (EF) nr. 2494/95 (1) af 23. oktober 1995 om harmoniserede forbrugerprisindekser. Forbrugsundersøgelsen leverer data til Eurostat hvert 5. år, og lever op til i de retningslinjer der udsendes af Eurostat.

5 Præcision og pålidelighed

Kun 13 pct. af de kontaktede husstande har valgt at deltage i Forbrugsundersøgelsen. Dette skaber usikkerhed, ikke mindst for detaljerede forbrugsgrupper. For det samlede forbrug betyder dette, at der er en usikkerhedsmargin på +/- 1,1 pct. mens den for fx brød er 2 pct. og 23 pct. for en sjældent købt vare som kondenseret mælk. Der er underrapportering på en række områder som fx alkohol, tobak, prostitution og sort arbejde. Usikkerheden er større, når data bygger på regnskabsføringen i stedet for interview, og den vil være større, hvis man ser på mindre undergrupper af husstande.

5.1 Samlet præcision

Kun 2.253 husstande ud af 16.978 adspurgte husstande i valgte at deltage i Forbrugsundersøgelsen 2021. For det samlede forbrug for hele befolkningen er der en usikkerhedsmargin på +/- 1,1 pct., således at det samlede forbrug, som er estimeret til 333.341 kr. med 95 procents sikkerhed forventes at ligge mellem 326.226 kr. og 341.148 kr. For enkeltgrupperinger i befolkningen og varegrupper, der handles sjældent er usikkerheden større. Forbruget er således mere præcist beregnet for fx husstande med højere indkomster eller hvor hovedindkomstmotageren er af dansk herkomst, er i arbejde, er over 60 år eller har uddannelse ud over grundskolen, da der er relativt flere i disse grupperinger, der har deltaget i undersøgelsen.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Den samlede stikprøve for Forbrugsundersøgelsen 2021 bestod af i alt 17.516 husstande udtrukket i hhv. 2020 (7.499) og 2021 (9.535). I 2020 deltog 1.130 husstande, mens 1.123 husstande deltog i 2021, tilsammen 2.253 for FU2021. Deltagerprocenten for FU2021 blev således 13 pct. Stikprøveusikkerhed er beregnet for de enkelte forbrugsvaregrupper baseret på de husstande, som har valgt at deltage i undersøgelsen. I FU2021 er stikprøveusikkerhed baseret på svarene fra de 2.223 deltagende husstande. Stikprøveusikkerheden kvantificeres ved varianskoefficienten (den relative standardfejl).

Varianskoefficienten for det samlede forbrug pr. husstand i FU2021 blev 1,1 pct. Dette betyder, at 95% konfidensintervallet for det samlede forbrug pr. husstand er 333.341 kr. +/- 3807 kr. Der er stor variation på stikprøveusikkerheden mellem det samlede forbrug og de specifikke forbrugsvarer. Forbrugsvarer som købes ofte, har en lavere stikprøveusikkerhed, end forbrugsvarer som købes sjældent. Brød er fx en varegruppe som de fleste husstande ofte køber i løbet af den to ugers regnskabsføring, de har haft i forbindelse med deltagelse i undersøgelsen. Varianskoefficienten på brød for en gennemsnitshusstand er 2 pct., mens den for fx konserveret mælk, er på 23 pct. Tilsvarende er varianskoefficienten 2,5 pct. i region hovedstaden, mens den er 3,2 pct. i region Sjælland for brød.

5.3 Anden usikkerhed

Stikprøvegrundlaget for undersøgelsen er beboede private husstandsadresser i Danmark for et givet år. Udtræksrammen indeholder ikke kun private husstande, men også fælleshusstande. Dette forsøges undgået i Forbrugsundersøgelsen, ved kun at udtrække husstande med maksimalt 8 beboere. Dette kan give en skævhed i forhold til, at vi ikke udtrækker store private husstande (husstande med mere end 8 personer), men dette problem skønnes at være minimalt.

Rammepopulationen baseres på to kalenderårs populationer og skal ramme målpopulationen i ét givet år. Målpopulationen repræsenteres således af en rammepopulation fra 2020 slået sammen med en fra 2021. I generelle træk rammepopulationen, som baseres på 2020i stor grad være dækkende for 2021. Dog kan nogle husstande skifte karakter fra 2020 til 2021.

I FU2021 var der 9 deltagende husstande som havde en anden husstandsadresse pr. 31. december 2021 end den de havde da de deltog i undersøgelsen i 2021. Disse husstande indgår i stikprøven med den husstandsadresse, som de havde da de deltog i undersøgelsen.

Husstanden kan ved regnskabsføringen have glemt at notere nogle udgifter, især i slutningen af de to ugers periode regnskabsføring. Analyser har vist, at der generelt regnskabsføres mindre i anden uge end i første uge, både antal indkøb og samlet beløb. Årsagen hertil er ikke entydig, men kan både handle om, at man glemmer og at regnskabsføringen har en vis "disciplinerende" effekt. For at justere for det som glemmes, er regnskabsdata for den anden uge opregnet med 4 pct. Denne pct. sats er delvis vilkårlig sat på baggrund af tidligere analyser.

Husstandene kan "pynte" på deres forbrug. Fx kan de registrere flere økologiske varer, end de reelt køber, da økologisk forbrug er positivt ladet. Husstandene kan tilsvarende vælge at nedtone forbrug af mere negativt ladede forbrugsvarer, som fx vin, spiritus og cigaretter. Dette kan bidrage til hhv. at overvurdere eller undervurdere forbruget.

Interviewerne bliver vejledt i, hvordan de skal instruere husstandene i at udfylde regnskabsskemaerne for at minimere fejl. Således bliver husstandene bedt om at notere deres forbrug hver dag i den 14 dages periode. Interviewerne tjekker ca. halvvejs i den 14 dages periode om husstandene er gået i gang med indberetningen, som aftalt.

Husstanden kan ved regnskabsføringen have glemt at notere nogle udgifter, især i slutningen af de

to ugers periode regnskabsføring. Analyser har vist, at der generelt regnskabsføres mindre i anden uge end i første uge, både antal indkøb og samlet beløb. Årsagen hertil er ikke entydig, men kan både handle om, at man glemmer og at regnskabsføringen har en vis ”disciplinerende” effekt. For at justere for det som glemmes, er regnskabsdata for den anden uge opregnet med 4 pct. Denne pct. sats er delvis vilkårlig sat på baggrund af tidligere analyser.

Husstandene kan ”pynte” på deres forbrug. Fx kan de registrere flere økologiske varer, end de reelt køber, da økologisk forbrug er positivt ladet. Husstandene kan tilsvarende vælge at nedtone forbrug af mere negativt ladede forbrugsvarer, som fx vin, spiritus og cigaretter. Dette kan bidrage til hhv. at overvurdere eller undervurdere forbruget.

Interviewerne bliver vejledt i, hvordan de skal instruere husstandene i at udfylde regnskabsskemaerne for at minimere fejl. Således bliver husstandene bedt om at notere deres forbrug hver dag i den 14 dages periode. Interviewerne tjekker ca. halvvejs i den 14 dages periode om husstandene er gået i gang med indberetningen, som aftalt.

8356 af de 9535 tilfældigt udvalgte husstande ønskede ikke at deltage i Forbrugsundersøgelsen 2021. Hovedparten af disse nægtede at deltage (86,6 pct.), mens 50,3 pct. var ”ej truffet husstande”. De resterende 2.253 husstande som valgte at deltage i undersøgelsen og som skal repræsentere alle, udgjorde 13,3 pct.

Blandt de 13,3 pct., der deltog, er der en større andel etnisk danske, en større andel pensionister, folk på arbejdsmarkedet, lønmodtagere grundniveau end i befolkningen. Der er en større andel husstande med personer fra 60 år og op, mindre andel unge og husstande hvor hovedindkomstmotageren har en grundskole. I opregningen er det forsøgt at rette op for disse skævheder.

Færre husstande med de laveste indkomster deltager. Selv om opregningen tager højde for dette, kan de høje indkomstgruppers deltagelse betyde at forbruget bliver overvurderet. Målet er, at mindst 1.100 husstande deltager i undersøgelsen hvert kalenderår, for at sikre ønsket, om at nå en samlet stikprøveusikkerhed på 1 pct. Stikprøven justeres i forhold til dette, ud fra en forventet besvarelsesprocent og omkring 5.000 husstandsadresser udtrækkes. Stikprøven suppleres med registeroplysninger om blandt andet indkomster og skatter. I alt indgår der ca. 2.200 adresser på deltagende husstande i stikprøven, den samlede stikprøve udgøres af ca. 10.000 adresser. Forbrugsundersøgelsen hviler således på et glidende gennemsnit over to år, hvor data fra år 1 bliver mængde og pris omregnet til år 2 niveau (det år man ønsker at sige noget om).

Stikprøveenheden i Forbrugsundersøgelsen er husstandsadresser, men det er private husstande, statistikken skal belyse. I og med at ”adresserne” udtrækkes tilfældigt, hænder det at der udtrækkes fx fælleshusstande, selv om der ved udtrækning udelades adresser med mere end 8 individer på adressen. Det er dog et fåtal af de udtrukne adresser der ikke er blevet selekteret fra i selve udtrækningen som også er fælleshusholdninger.

Antal beboere og husstande på adressen fastlægges af interviewer og interviewobjekter. Det glidende gennemsnit over to år, implicerer antagelser om opregningspopulationen. Fx hvis en husstand på fire, to voksne og to børn er udtrukket og har deltaget i år 2020 igen udtrækkes i 2021, men er gået i opløsning, behandles som om, intet var sket. Ligeledes antages det, at døde og udvandrede opvejes af nyfødte og indvandrede.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, besluttet og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Forbrugsundersøgelsen er en stikprøveundersøgelse, der er kombineret med en lang række registervariabeler. Undersøgelsen baserer sig på en simpelt tilfældigt trukket stikprøve.

Undersøgelsens årlige stikprøve er ikke stor nok til alene at give et sikkert estimat af forbruget. Derfor indgår stikprøve data fra det foregående år i den samlede beregning for året. Undersøgelsen får dermed karakter af en slags "glidende gennemsnit".

Undersøgelsen er gennem en årerække gennemført efter den samme fremgangsmåde. Dels for at sikre en bedre sammenligning over tid, dels for at fremkomme med hurtigere resultater og minimering af fejl.

Forbrugsundersøgelsen har i perioden 1994-2013 været baseret på en 3-årig stikprøve. Fra 2014 er Forbrugsundersøgelsen baseret på en 2-årig stikprøve. Dette er en forbedring af Forbrugsundersøgelsen, da tallene fremskyndes med 12 måneder.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Fra og med publiceringen af Forbrugsundersøgelsen 2017 er der kun én årlig publicering, og der foretages derfor ikke revisioner fremover.

6 Aktualitet og punktlighed

Statistikken udkommer ca. 12 måneder efter referenceårets udløb. Statistikken publiceres normalt i henhold til det annoncerede tidspunkt.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Statistikken udgives ca. 12 måneder efter referenceårets udløb.

6.2 Publikationspunktlighed

Statistikken publiceres normalt i henhold til det annoncerede tidspunkt.

Forbrugsundersøgelsen 2020 var forsinket fire uger i forhold til annonceret tidspunkt for udgivelse pga. forsinkede indkomstdata som følge af COVID19.

7 Sammenlignelighed

Forbrugsundersøgelsen udføres efter retningslinjer fra det europæiske statistikkontor Eurostat. Sammenlignelige tal offentliggøres af Eurostat. Fra og med 1994 er undersøgelsen metodemæssigt omlagt, så undersøgelsen nu gennemføres årligt efter samme metode og på et sammenligneligt grundlag.

Data vedrørende 2014 og fremover er baseret på en 2-årig stikprøve og COICOP5 nomenklatur (klassifikation af individuelt forbrug). For at sikre sammenlignelighed og kontinuitet over tid er data fra 1994 til 2012 blevet genberegnet efter ny nomenklatur i både løbende og faste priser.

7.1 International sammenlignelighed

Udarbejdelsen af Forbrugsundersøgelsen er baseret på internationale retningslinjer og det er derfor muligt at sammenligne med andre lande, der også følger disse retningslinjer. Eurostat offentliggør hvert femte år de enkelte landes forbrugsundersøgelser i deres statistikbank.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Første gang danskernes forbrug blev kortagt var i 1897, hvor danske arbejderfamiliers forbrug blev undersøgt. Frem til 1994 er der gennemført forskellige undersøgelser af danskernes forbrug – og for forskellige grupper af befolkningen. Således blev der i 1909 lavet husholdningsregnskaber for hhv. byarbejdere, landarbejdere, husmænd og gårdmænd og i 1916 for tjenestemandsfamilier. Fra 1971 er der lavet forbrugsundersøgelser. I 1971 var det forbruget for lønmodtagere, som blev undersøgt og fra og med 1976 er det forbruget for private husstande, der er undersøgt.

Siden 1994 er der gennemført årlige undersøgelser af danske husholdningers private forbrug. Indsamlingsmetoden har været at man indsamlede data i tre på hinanden følgende år, som blev sammenregnet til en stikprøve. Data fra år $t-1$ og $t+1$ blevet pris- og mængdeomregnet til år t (midterårets) niveau. Ulempen ved modellen har været at man derved kun udskiftede data for år $t+1$ og pris og mængdeomregnede til midteråret, t . Dermed har undersøgelsen haft karakter at et slags glidende gennemsnit. Det at basere stikprøven på en 2-årig stikprøve fra 2014 løste ikke problemet. Dog fremskyndede det produktionen af data og dermed har det gjort undersøgelsen mere aktuell og relevant. Metoden er fortsat årlige dataindsamlinger. Stikprøven består nu af år $t-1$ og t . Stikprøven for 2021 består således af data fra år 2020 ($t-1$) og år 2021 (t), disse pris- og mængdeomregnes til priseniveauet i 2021..

Forbrugsundersøgelsen har siden offentliggørelsen af tal for 2014 været baseret på en 2-årig stikprøve og følger ECOICOP nomenklatur. Konsekvensen af disse ændringer er at revideret data fra offentliggørelse af tal for et givet år, t nu publiceres 12 måneder efter referenceåret mod 22 måneder tidligere. For at sikre sammenlignelighed og kontinuitet er data fra 1994 og frem til 2012 blevet genberegnet efter ECOICOP nomenklatur i såvel løbende som faste priser.

Siden 2012 er undersøgelsen blevet suppleret med data i faste 2005-priser. Herved er det muligt at fastslå mængdeudviklingen over tid.

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Forbrugsklassifikationen, bygger på den internationale ECOICOP-klassifikation, der svarer til den der benyttes i Forbrugerprisindekset. Sammenligning med bl.a. Befolkningsstatistikken og andre registerbaserede statistikker besværliggøres af, at Forbrugsundersøgelsens husstandsbegreb er et andet: Den økonomiske enhed, som personerne selv opfatter den, i modsætning til befolkningsstatistikens husstands- eller familiebegreb, som det kan udledes af registerbaserede oplysninger.

Det er tilstræbt så vidt muligt at benytte samme klassifikationer som i Nationalregnskabet med nogle få nødvendige forskelle. Metodemæssigt er der dog tale om en helt anden undersøgelse.

7.4 Intern konsistens

Forbrugsundersøgelsen er baseret på tre datakilder, interview, regnskabsføring og registre. Der gøres et stort arbejde på at sikre at de anvendte registre oplysninger er konsistente og valide i forhold til at koble dem til interview og regnskabsoplysningerne.

8 Tilgængelighed

Forbrugsundersøgelsens endelige tal udgives i [Nyt fra Danmarks Statistik](#). I Statistikbanken offentliggøres statistikkens resultater under [Forbrugsundersøgelsen](#). Se mere på statistikkens [emneside](#).

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.4 NYT/Pressemeddelelse

Forbrugsundersøgelsen offentliggøres i [Nyt fra Danmarks Statistik](#).

8.5 Publikationer

Forbrugsundersøgelsen blev til og med 2010 publiceret i [Statistiske efterretninger](#).

8.6 Statistikbanken

Statistikken offentliggøres i Statistikbanken under emnerne i følgende tabeller:

- [FU01](#): Forbrugsundersøgelsen efter baggrundsoplysninger, husstandsgrupper og tid
- [FU02](#): Husstandenes gennemsnitlige forbrug efter forbrugsgruppe, prisenhed og tid
- [FU03](#): Forbrug efter forbrugsgruppe, husstand, prisenhed og tid
- [FU04](#): Forbrug efter forbrugsgruppe, socioøkonomisk status, prisenhed og tid
- [FU05](#): Forbrug efter forbrugsgruppe, samlet indkomst, prisenhed og tid
- [FU06](#): Forbrug efter forbrugsgruppe, boligform, prisenhed og tid
- [FU07](#): Forbrug efter forbrugsgruppe, region, prisenhed og tid
- [FU08](#): Forbrug efter forbrugsgruppe, alder, prisenhed og tid
- [FU09](#): Husstandenes gennemsnitlige indkomst og forbrug efter indkomsttype og tid

8.7 Adgang til mikrodata

Forskere og andre analytikere fra autoriserede forskningsinstitutioner, kan få adgang til statistikkens mikrodata gennem Danmarks Statistiks [Forskerordning](#).

8.8 Anden tilgængelighed

Eurostat offentliggør internationalt sammenlignelige tal, herunder danske, i deres [database](#).

8.9 Diskretioneringspolitik

[Datafortrolighedspolitik](#) i Danmarks Statistik følges.

8.10 Diskretionering og databehandling

De interviewede husstande der deltager i undersøgelsen forbliver anonyme. Det offentliggjorte materiale offentliggøres således, at det ikke er muligt at identificere enkeltpersoner.

8.11 Reference til metodedokumenter

I 1999 blev publikationen [Forbrugsundersøgelsen - Metodebeskrivelse, fra dataindsamling til offentliggørelse](#) udgivet med en samlet og detaljeret beskrivelse af alle undersøgelsens faser fra stikprøveudtagning og dataindsamling over registersamkøringer og imputeringer til den endelige udgivelse.

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Priser og Forbrug. Den statistikansvarlige er America Solange Lohmann Rasmussen, tlf. 39 17 31 56, e-mail: slr@dst.dk

9.1 Organisation

Danmarks Statistik

9.2 Kontor, afdeling

Priser og Forbrug, Økonomisk Statistik

9.3 Kontaktpersonens navn

America Solange Lohmann Rasmussen

9.4 Kontaktpersonens funktion

Statistikansvarlig

9.5 Adresse

Sejrøgade 11, 2100 København Ø

9.6 E-mailadresse

slr@dst.dk

9.7 Telefonnummer

39 17 31 56

9.8 Faxnummer

N/A